ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 13.6.2018г.
COM(2018) 470 final

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪВЕТ И СЪВЕТА

Петнадесети доклад за напредъка в създаването на ефективен и истински Съюз на сигурност

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият документ е петнадесетият доклад за напредъка по създаването на ефективен и истински Съюз на сигурност и обхваща развитието в две основни насоки: борбата с тероризма, организираната престъпност и средствата, които ги подкрепят, и укрепването на нашите защитни механизми и изграждането на устойчивост по отношение на тези заплахи.

След нападението с нервнопаралитично вещество в Солсбъри Европейският съвет[1] заяви през март 2018 г., че „ЕС трябва да укрепи своята **устойчивост на химически, биологични, радиологични и ядрени рискове** (ХБРЯ рискове), включително чрез по-тясно сътрудничество между Европейския съюз и неговите държави членки, както и с НАТО“. Той призова Комисията и върховния представител да работят по този въпрос и до Европейския съвет през юни 2018 г. да докладват за постигнатото. Настоящият доклад за напредъка е част от отговора на този призив, заедно със съвместното съобщение[2] „Увеличаване на устойчивостта и способността за борба с хибридните заплахи“ и съвместен доклад[3] относно прилагането на съвместната рамка за борба с хибридните заплахи от юли 2018 г. до юни 2018 г. В доклада се прави преглед на изпълнението на плана за действие от октомври 2017 г.[4] за подобряване на готовността за действие срещу химически, биологични, радиологични и ядрени рискове за сигурността. Като част от мерките в Съюза на сигурност за подобряване на защитата и устойчивостта срещу тероризма, планът за действие следва превантивен подход, основан на тезата, че заплахите, свързани с химически, биологични, радиологични и ядрени вещества, представляват риск с ниска вероятност, но със силно и трайно въздействие в случай на нападение. Междувременно нападението в Солсбъри, както и нарастващото безпокойство във връзка с интереса и възможността на терористични групи да използват такива вещества както в рамките на ЕС, така и извън него[5], показват, че заплахата, свързана с химическите, биологичните, радиологичните и ядрените вещества, е реална. Това още повече засилва спешната необходимост да се реализира изцяло този план за действие с акцент върху химическите заплахи.

В настоящия доклад освен това са представени напредъкът по отношение на премахването на **терористично съдържание онлайн** след препоръката на Комисията от март 2018 г.[6] и бъдещите действия на Комисията за **предотвратяване на радикализацията** след заключителния доклад на експертната група на високо равнище по въпросите на радикализацията. Нападението в Лиеж на 29 май 2018 г. още веднъж подчертава важността на борбата против радикализацията, тъй като според белгийските власти извършителят е контактувал с радикализирани лица. В този доклад се определят и действия за повишаване на **сигурността на пътническия железопътен транспорт**. И накрая, в доклада се прави преглед на изпълнението на други приоритетни досиета, по-конкретно **оперативната съвместимост на информационните системи**, където

---

1 http://www.consilium.europa.eu/media/33457/22-euco-final-conclusions-en.pdf.
2 JOIN(2018) 16 final (12.6.2018).
3 JOIN(2018) 14 final (12.6.2018).
4 COM(2017) 610 final (18.10.2017).
5 Доклад на Европол относно обстановката и тенденциите, свързани с тероризма (TE-SAT) за 2017 г., стр. 16, който може да бъде намерен на адрес: www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/tesat2017.pdf. Вж. също изявленията на генералния директор на Организацията за забрана на химическото оръжие: www.globaltimes.cn/content/1044644.shtml.
6 C(2018) 1177 final (1.3.2018 г.).

две предложения за изменения, приети от Комисията заедно с настоящия доклад, ще дадат възможност на съзаконодателите да постигнат съгласие преди края на годината. В настоящия доклад се прави преглед и на изпълнението на **Директивата относно резервационните данни на пътниците** след 25 май 2018 г. — крайния срок за нейното прилагане, на действията за подобряване на киберсигурността и за противодействие на финансирането на тероризма, както и на най-новите развития, свързани с външното измерение на сигурността.

Предложенията на Комисията за многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г. „Модерен бюджет за Съюз, който закриля, предоставя възможности и защитава“[7] също отразяват факта, че новите заплахи за сигурността изискват нови ответни мерки и изтъкват, че сигурността има трансгранично измерение и засяга много сектори, затова е необходимо ЕС да предприеме решителни и координирани действия. Комисията предлага финансирането за вътрешната сигурност да се увеличи 1,8 пъти в сравнение с текущия период 2014—2020 г. Елементите в отговор на новите предизвикателства в областта на сигурността се посочват в различни секторни законодателни предложения, представени като част от многогодишната финансова рамка.

II. ПОДОБРЯВАНЕ НА ГОТОВНОСТТА ЗА ДЕЙСТВИЕ СРЕЩУ ХИМИЧЕСКИ, БИОЛОГИЧНИ, РАДИОЛОГИЧНИ И ЯДРЕНИ РИСКОВЕ ЗА СИГУРНОСТТА

1. Напредък по отношение на изпълнението на плана за действие

Както показа нападението с нервнопаралитично вещество в Солсбъри, химическите, биологичните, радиологичните и ядрените (ХБРЯ) заплахи за сигурността са комплексни и могат бързо да се променят. Терористичните организации не са използвали ХБРЯ вещества в Европа, но съществуват основания да се счита, че може да имат намерение да се сдобият с такива материали или оръжия и придобиват необходимите знания и капацитет за тяхното използване. Планът за действие за подобряване на готовността за предприемане на мерки срещу химически, биологични, радиологични и ядрени рискове за сигурността бе представен през октомври 2017 г. в отговор на тези заплахи. В него се поставя акцент върху обединяването на експертните знания и възможностите на равнище ЕС за подобряване на оперативната готовност в целия Съюз. Беше постигнат **реален напредък** в изпълнението на плана за действие, като в няколко области бяха предприети мерки за реализиране на четирите цели на този план: намаляване на достъпността на химическите, биологичните, радиологичните и ядрените материали; осигуряване на по-надеждна готовност за действие и реагиране в случай на химически, биологични, радиологични и ядрени инциденти, свързани със сигурността; изграждане на по-здрави вътрешни и външни връзки в областта на химическата, биологичната, радиологичната и ядрената сигурност с ключови регионални и международни партньори на ЕС; и подобряване на знанията в областта на химическите, биологичните, радиологичните и ядрените рискове.

На първо място, като част от усилията за ограничаване на достъпността на химическите, биологичните, радиологичните и ядрените материали, Съюзът засилва **мерките на митническите органи за предотвратяване на незаконното внасяне на химически, биологични, радиологични и ядрени материали**. Системите за

[7] COM(2018) 321 final (2.5.2018 г.).

информация за товарите са от съществено значение за засилването на наблюдението и за основани на риска проверки на международните вериги на доставки. Затова Комисията значително усъвършенства системата за предварителна информация за товарите и митническата система за управление на риска, като преобразува съществуващите слабо свързани национални системи в една интегрирана и мащабна информационна система. Новата система ще бъде съсредоточена върху общия регистър на данни за търговията, който ще може да получава информация с по-добро качество за товари в реално време. Тя ще свързва системите на националните митнически органи за оценка на риска. Новата система ще бъде свързана към хиляди допълнителни участници в международната логистика, като например спедитори, доставчици на логистични услуги и пощенски оператори при всички видове транспорт, и по този начин в системата ще постъпват ценни данни относно товарите, с каквито днес не разполагаме. Целта на тази система е да обхване целия кръг митнически рискове, включително рисковете, свързани с химически, биологични, радиологични и ядрени материали.

На второ място, по отношение на повишаването на готовността и устойчивостта си, държавите членки укрепват своя **капацитет за откриване на химически, биологични, радиологични и ядрени материали** в помощ на предотвратяването на нападенията с такива вещества. По инициатива на Комисията консорциум от национални експерти направи **анализ на пропуските при апаратурата за откриване** за около 70 различни вида сценарии, свързани с тези вещества. Докладът от анализа на пропуските беше предоставен на държавите членки и обсъден с тях, за да им помогне при определянето на нуждите от бъдещи изследвания и да им даде възможност да вземат информирани решения относно стратегиите за откриване на тези вещества и да предприемат оперативни мерки за отстраняване на констатираните пропуски. Освен това анализът показва определена нужда от приложими в целия ЕС технически стандарти за оборудването за откриване на вещества. Въз основа на резултатите от анализа и като използва рамката на Консултативната група по химическите, биологичните, радиологичните и ядрените материали[8], създадена съгласно плана за действие, Комисията ще работи за стандартизиране в рамките на ЕС на оборудването за откриване на ХБРЯ вещества. Освен това държавите членки трябва да направят инвентаризация на запасите от основни медицински мерки за противодействие, лаборатории, лечение и друг капацитет. Комисията ще работи със страните членки за редовното картографиране на тези запаси в ЕС, за да се увеличи достъпът до тях и да могат да бъдат използвани бързо в случай на химически, биологични, радиологични и ядрени нападения. Подготовката за химическо, биологично, радиологично и ядрено нападение и справянето с последиците от него изискват засилено сътрудничество и координиране между държавите членки, включително органите за гражданска защита. Механизмът за гражданска защита на Съюза може да играе ключова роля в този процес, като целта е да се укрепи колективният капацитет на Европа за подготовка и реагиране.

[8] За да улесни сътрудничеството между държавите членки, Комисията създаде нова **Консултативна група по химическата, биологичната, радиологичната и ядрената сигурност**, съставена от национални координатори в тази сфера. Координаторите изпълняват ролята на звена за контакт за Комисията по въпросите на химическата, биологичната, радиологичната и ядрената сигурност във всяка държава членка. Групата, която заседава за пръв път през януари 2018 г., ще се събере отново през юли 2018 г., за да обсъди развитието в областта на политиката във връзка с химическата, биологичната, радиологичната и ядрената сигурност на равнище ЕС и да координира предприетите от държавите членки действия.

На трето място, планът за действие по отношение на химически, биологични, радиологични и ядрени рискове за сигурността подчертава необходимостта от тясно **сътрудничество с ключовите международни партньори и организации**. В сътрудничество с Министерството на енергетиката на САЩ Комисията ще организира семинар на ЕС и САЩ на 28—29 юни 2018 г. по въпросите на сигурността на радиоактивните източници. Комисията укрепва и институционалния и общностния капацитет в съседни на Съюза държави партньори във връзка с химическите, биологичните, радиологичните и ядрените вещества. Освен това Съюзът предприема конкретни стъпки за развитие на по-тясно **сътрудничество с НАТО** в областта на химическите, биологичните, радиологичните и ядрените вещества, включително във връзка с подготвеността на цивилното население. Представители на ЕС участваха като наблюдатели в организиран от НАТО семинар по въпросите на сътрудничеството между гражданския и военния сектор при мащабно терористично нападение с използване на химически, биологични, радиологични или ядрени вещества. Също така ЕС и НАТО обмислят създаването на съвместен модул за обучение с цел повишаване на осведомеността на лица, отговорни за вземането на решения във връзка с химическите, биологичните, радиологичните и ядрените вещества. Освен това ЕС следва да проучи мерки за подкрепа на спазването на международните стандарти и правила против употребата на химически оръжия, включително чрез евентуален режим на конкретни санкции на ЕС по отношение на химическите оръжия. По отношение на **транспорта** Комисията и държавите членки работят с международни партньори за повишаване на готовността на системата на ЕС за сигурност на полетите да се справя с химически, биологични, радиологични и ядрени заплахи. В резултат беше изготвен списък на действия в отговор на химически, биологични, радиологични и ядрени заплахи срещу въздухоплаването.

На четвърто място, за ефективно реагиране на химически, биологични, радиологични и ядрени рискове са необходими експертни познания на всички равнища, което прави крайно необходимо засилването на **обединяването и обмена на експертни знания.** Пример за добра практика е централноевропейският център за обучение във връзка с ХБРЯ-Е[9] (химически, биологични, радиологични и ядрени вещества и експлозиви), създаден през 2016 г. в Будапеща от осем държави членки.[10] Целта на този център е обмен, обогатяване и задълбочаване на знанията, опита и уменията на екипите за първоначално реагиране във връзка с ХБРЯ-Е чрез обучение и провеждане на учения. Освен това Комисията даде положителна оценка на предложение за проект за укрепване на това сътрудничество чрез създаването на мобилен екип за първоначално реагиране в случай на използване на ХБРЯ-Е или мръсна бомба, който при поискване да може да се разгърне при възникване на ХБРЯ-Е инцидент. **Областта на криминалистиката** е подходящ пример за необходимостта от създаване на колективни възможности. Събирането на доказателства в заразен район и тяхната обработка представлява сериозно предизвикателство и изисква специализирани средства**.** Съвместният изследователски център на Комисията работи по инициативи в тази област с капацитет по ядрена криминалистика с цел споделяне на специализирани познания за съответните възможности. Въз основа на резултатите от посочения по-горе анализ на пропуските, Комисията работи също и с Консултативната група по химическите, биологичните, радиологичните и ядрените материали за определяне на областите за обединяване на възможностите за откриване.

---

9 ХБРЯ-Е означава химически, биологични, радиологични и ядрени вещества и експлозиви.

10 Австрия, Германия, Полша, Словакия, Словения, Унгария, Хърватия и Чешка република.

На пето място, **обучението и ученията** са начини за ефективна обмяна на експертни знания във връзка с химическите, биологичните, радиологичните и ядрените рискове. В контекста на финансирания от ЕС проект eNotice беше предоставена на разположение база данни[11] за над 200 подходящи инициативи, осигуряваща преглед на възможностите за обучение в целия Съюз. Държавите членки се насърчават да се възползват максимално ефективно от предоставените възможности за обучение в областта на химическите, биологичните, радиологичните и ядрените вещества. Освен това, използвайки в пълна степен Европейския център за обучение по ядрена сигурност, Комисията стартира мащабна кампания за обучение на митнически експерти от ЕС, работещи със сложна апаратура за откриване на радиация и ядрени материали по външните граници, пристанища и летища. Освен това Комисията даде положителна оценка на предложение за проект за разработване на хармонизирана програма за обучение в областта на ХБРЯ за екипи за първоначално реагиране и медицински персонал. Що се отнася до практически учения, в началото на 2018 г. организираното от Комисията **симулационно учение „Химера“** събра секторите здравеопазване, гражданска защита и сигурност от целия ЕС за проверка на трансграничната готовност и планиране за реагиране въз основа на въображаем сценарий за преднамерено разпространение на заразна болест. Това учение, проведено в рамките на ЕС, допринесе за изграждането на междусекторен капацитет и подобряване на оперативната съвместимост и координацията между секторите здравеопазване, гражданска защита и сигурност на равнище ЕС и държави членки. При това обменът на експертни знания обхваща и **частния сектор**, понеже едно химическо, биологично, радиологично или ядрено нападение може да има сериозни последици за операторите в частния сектор. В резултат от ръководен от промишлеността проект[12], насочен към повишаване на осведомеността на персонала по сигурността главно в сектора на въздухоплаването, бе създаден инструмент за електронно обучение, който предоставя най-съществена информация на лицата, влизащи в контакт с химически, биологични, радиологични и ядрени материали и вещества.

2. Засилени действия против химически заплахи

Потенциалната употреба на химикали при терористични нападения все повече се изтъква в терористичната пропаганда. Това засилва безпокойството, възникнало във връзка с терористичния заговор, разкрит в Австралия през юли 2017 г., и с неотдавнашната вътрешнооперативна употреба на химикали. По тази причина Комисията **ускорява по-нататъшните действия във връзка с химическите заплахи** в общата рамка на плана за действие във връзка с химически, биологични, радиологични и ядрени рискове за сигурността, като се основава на постигнатия напредък по отношение на анализа на пропуските на капацитета за откриване и в обмена на добри практики в Консултативна група по химическата, биологичната, радиологичната и ядрената сигурност.

На среща с поверителен характер, проведена през март 2018 г. с експерти от държавите членки, бяха определени няколко спешни приоритета за по-нататъшно сътрудничество

[11] https://www.h2020-enotice.eu/static/roster.html.

[12] Проектът беше наречен „Електронно обучение против тероризма с химически, биологични, радиологични и ядрени вещества: разработване на онлайн обучение във връзка с химическите, биологичните, радиологичните и ядрените вещества“ (реф. № HOME/2013/ISEC/AG/CBRN/4000005269) и беше реализиран с финансова подкрепа по програмата „Предотвратяване и борба с престъпността“.

против химическите заплахи. В допълнение към това Комисията ще работи с държавите членки за **изпълнение на следните стъпки** до края на 2018 г.:

- Изготвяне на общ списък на химически вещества, представляващи особена заплаха, като основа за по-нататъшни оперативни действия за ограничаване на тяхната достъпност и увеличаване на възможностите за тяхното откриване. Тази задача ще бъде изпълнена в специална експертна група за откриване на химически заплахи, създадена през май 2018 г., която ще използва текущите изследвания в държавите членки и в Съвместния изследователски център на Комисията.
- Установяване на диалог с участници във веригата на доставките от частния сектор, за да се работи съвместно за въвеждане на мерки за справяне с възникващите и променящите се заплахи във връзка с химически вещества, които могат да бъдат използвани като прекурсори. Тази дейност следва примера[13] на предприетите на равнище ЕС стъпки за ограничаване на достъпа до прекурсори на експлозиви, а в рамките на Постоянния комитет по прекурсорите вече се състоя първи обмен на становища.
- Ускоряване на прегледа на сценариите за заплаха и анализ на съществуващите методи за откриване, за да се подобри разкриването на химически заплахи с цел разработване на оперативни насоки за държавите членки за увеличаване на техните способности за откриване. За това беше създадена посочената по-горе специална експертна група за справяне с нововъзникващите химически заплахи. В по-дългосрочен план работата на тази група може да проправи пътя към стандартизиране на апаратурата за откриване.
- Повишаване на осведомеността на екипите за първоначално реагиране, по-конкретно правоприлагащия персонал и персонала на гражданска защита, за да могат те да разпознават ранните признаци на химическо нападение и да реагират по подходящ начин.

III. ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА РАДИКАЛИЗАЦИЯТА

1. Борба с терористичното съдържание онлайн

Вземането на мерки във връзка с терористичното съдържание онлайн продължава да е ключово предизвикателство за предотвратяването на радикализацията. След приемането на препоръката на Комисията от 1 март 2018 г.[14] относно **борбата с незаконното съдържание онлайн** бе дадено начало на процес на докладване, за който се призовава в препоръката, за да се наблюдават усилията както на промишлеността и

[13] Като част от работата в Съюза на сигурност за ограничаване на пространството за действие на терористи и други престъпници Комисията предприе решителни действия за намаляване на достъпа до прекурсори на експлозиви, с които би могло да се злоупотреби за изготвяне на експлозиви в домашни условия. През октомври 2017 г. Комисията представи Препоръка за незабавни мерки за предотвратяване на злоупотребата с прекурсори на взривни вещества, която се основава на съществуващите правила (Препоръка C(2017) 6950 final от 18.10.2017 г.). В допълнение към това през април 2018 г. Комисията прие предложение за преразглеждане и засилване на съществуващите ограничения по Регламент 98/2013 относно предлагането на пазара и използването на прекурсори на взривни вещества (COM(2018) 209 final от 17.4.2018 г.). За повече подробности вж. четиринадесетия доклад за напредъка по отношение на създаването на ефективен и истински Съюз на сигурност (COM(2018) 211 final от 17.4.2018 г.).

[14] Както се съобщава в четиринадесетия доклад за напредъка по отношение на създаването на Съюз на сигурност (COM(2018) 211 final от 17.4.2018 г.).

държавите членки, така и на ключови партньори като Европол, за намаляване на достъпа до терористично съдържание онлайн.

Първоначалните заключения от този първи процес на докладване въз основа на съгласувани показатели, определени в рамките на интернет форума на ЕС — той обхваща общо 13 компании, като включва компаниите на основните социални медии[15], 20 държави от ЕС и Европол — показват определен напредък по отношение на прозрачността, тъй като бе получена повече информация от повече компании, включително такива, които преди не бяха участвали в интернет форума на ЕС.

В допълнение, повече компании предприемат проактивни мерки за идентифициране на терористично съдържание и по-голям обем такова съдържание се премахва. Компаниите, които са разработили автоматични инструменти за идентифициране на терористично съдържание (включително такова, което е премахнато преди), успяха да ускорят премахването на терористично съдържание на своите платформи, откривайки и премахвайки значителен обем архивирани материали. Базата данни с кодове за сегментиране (хеш-база данни) — инструмент, създаден от консорциум от компании за улесняване на сътрудничеството за предотвратяване на разпространението на терористично съдържание в платформите — продължава да се разширява, както по отношение на елементите, така и по отношение на обема терористично съдържание, заловено в базата данни. Понастоящем към тази база данни са свързани 13 компании, а тя включва 80 000 хеш кода на изображения и 8000 хеш кода на видео материали. За пръв път някои компании предоставиха коментари относно ефекта на хеш-базата данни във връзка с отстранено съдържание, но е необходимо тези коментари да се разширят и да бъдат по-подробни и систематични за всички платформи.

Подаването на сигнали от държавите членки също остава важен компонент от реагирането. Броят държави членки, подаващи сигнали за терористично съдържание към интернет компаниите, продължава да нараства, а звеното на Европол за сигнализиране за незаконно съдържание в интернет не спира да търси начини за подобряване на сигнализирането в ЕС, по-специално чрез координиране и опростяване на процеса. През последното тримесечие на 2017 г. звеното на ЕС за сигнализиране за незаконно съдържание в интернет е стартирало 8103 решения за сигнализиране, а 89 % от обектите на сигнализиране са отстранени. През първото тримесечие на 2018 г. са стартирани 5708 решения за сигнализиране към повече на брой по-малки и по-малко известни компании, като равнището на успеваемост е било 61 %. За онези компании, които имат дългосрочен ангажимент със звената за сигнализиране на незаконно съдържание в интернет, успеваемостта в отстраняването на такова съдържание остава стабилна — в повечето случаи между 90 % и 100 %. Скоростта на реагиране на сигналите от страна на компаниите е различна за различните платформи и варира от по-малко от час до няколко дни. Необходимо е големите и малките компании да увеличат още повече бързината си на реагиране, за да отговорят адекватно на препоръката за отстраняване на терористично съдържание в рамките на един час след сигнализирането.

Още не са въведени механизми за пълна и систематична обратна връзка по отношение на подаването на сигнали, въпреки че държавите членки съобщават, че получават потвърждения за получаване и някои потвърждения за действия от страна на няколко компании. Само една компания дава пълна информация относно получаването, точното

[15] От общо 33 компании, към които Комисията се обърна.

време и действията. За да се подобрят сътрудничеството и координацията между правоприлагащите органи и компаниите, звеното на ЕС за сигнализиране за незаконно съдържание в интернет създаде през 2016 г. приложение за управление на сигнализирането в интернет. Досега към тази платформа са се присъединили три държави членки, а други са изразили интерес.

Комисията започна оценка на въздействието, за да определи дали сегашният подход е достатъчен или са необходими допълнителни мерки, за да се гарантира бързото и активно разкриване и отстраняване на незаконно съдържание онлайн, включително възможни законодателни мерки за допълване на съществуващата нормативна уредба. Докладването съгласно препоръката ще се използва при тази оценка.

Звеното на Европол за сигнализиране за незаконно съдържание в интернет в ЕС бе начело на координирани многонационални действия против пропагандната машина на Даеш с участието на шест държави членки, а също и на САЩ и Канада. Тези съвместни усилия — кулминация на над двегодишна работа с участието на 29 държави — не само силно нарушиха пропагандната дейност и инфраструктура на Даеш, но и доведоха до конфискуване на значителен обем дигитални доказателства.

2. Действия в отговор на препоръките на Експертната група на високо равнище по въпросите на радикализацията

Успоредно с усилията за борба с терористичното съдържание онлайн работата на равнище ЕС продължава да подпомага предотвратяването на радикализация в държавите членки и в техните местни общности. Експертната група на високо равнище, създадена[16] през юли 2017 г. с цел да предоставя препоръки относно начина за подобряване на координацията и сътрудничеството между всички заинтересовани страни, представи своя **заключителен доклад**[17] **на 18 май 2018 г**. Той включва широк кръг препоръки за конкретни действия за справяне с предизвикателствата в такива приоритетни области като радикализацията в затворите (включително последващи действия след освобождаване от затвора и управление на присъдите), комуникациите и онлайн пропагандата, сътрудничеството между заинтересовани страни на местно равнище, образование и социално приобщаване, подпомагане на групи, които имат нужда от особено внимание (включително по-специално по отношение на радикализацията сред младежта и върнатите в своята държава на произход деца), както и външното измерение. Признавайки добавената стойност и постиженията на такива инициативи на ЕС като Мрежата за осведоменост по въпросите на радикализацията (RAN), Европейската мрежа за статистически комуникации (ESCN) и интернет форума на ЕС, докладът призовава за засилване на тези инициативи и за координация между тях, като същевременно се създават по-близки връзки между всички участващи заинтересовани лица, включително практикуващи специалисти на първа линия, лица, вземащи политически решения, и изследователи. В доклада се подчертава, че е важно действията на равнище ЕС да отговарят в по-голяма степен на нуждите на държавите членки.

Комисията приветства заключителния доклад, тъй като в него се определят области, изискващи незабавно действие в рамките на държавите членки и на равнище ЕС. По-

16 http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=3552&NewSearch=1&NewSearch=1.

17 http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=3552.

конкретно Комисията ще предприеме действия в отговор на препоръката за създаване на механизъм на ЕС за сътрудничество, за да се осигури по-активно участие на държавите членки в работата против радикализацията. Този механизъм на ЕС за сътрудничество ще се състои от нов управителен съвет, съставен от държавите членки, и структура за координация и подпомагане във връзка с радикализацията, която ще бъде създадена в Комисията.

Комисията ще предприеме **незабавни стъпки** за изпълнение на препоръките на експертната група:

- На първо място, като приеме решение за създаване на управителен съвет, съставен от държавите членки (в който като наблюдатели ще участват координаторът на ЕС за борбата с тероризма и Европейската служба за външна дейност), за да се гарантира по-голямо съответствие на действията на ЕС в тази област с нуждите и политическите приоритети в държавите членки, и да се предостави на държавите членки възможността да участват по-активно в определянето на стратегическите насоки. Предвижда се първото заседание на управителния съвет да се проведе най-късно през ноември 2018 г.
- На второ място, като се създаде структура за засилена координация и подкрепа в Комисията в съответствие с наличните в момента ограничени ресурси. Приносът на държавите членки за набиране на необходимата експертна информация би бил особено важен за постигане на целите, определени в заключителния доклад. За целта Комисията приканва държавите членки да представят предложения за временни безплатни назначения на специалисти от други организации в структурата за координация и подкрепа. Заедно с управителния съвет тази структура ще осигури механизма на ЕС за сътрудничество за противодействие на радикализацията.
- На трето място, като свика преди октомври 2018 г. среща на мрежата на създателите на политики за превенция на национално равнище, за да се улесни по-нататъшният обмен между държавите членки и да се обсъдят последващи действия.

Комисията взема под внимание препоръката на експертната група за оценка в рамките на 2019 г. на механизма на ЕС за сътрудничество за противодействие на радикализацията и ще се стреми да представи резултатите от тази оценка най-късно до декември 2019 г., като отчита, че е възможно към този момент предложените мерки все още да не са изцяло изпълнени.

В областта на образованието, Съветът по образование, младеж, култура и спорт прие на 22 май 2018 г. препоръка[18] относно насърчаването на общи ценности в училищата, за да се създаде по-силно чувство на принадлежност на местно и национално равнище, както бе предложила Комисията[19]. В тази препоръка се призовават страните членки да предприемат по-нататъшни мерки за **укрепване на критичното мислене и медийната грамотност в училищата.**

[18] Препоръка на Съвета относно насърчаването на общите ценности, приобщаващото образование и европейското измерение на преподаването: http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8015-2018-INIT/en/pdf.

[19] Тринадесети доклад за напредъка по отношение на създаването на ефективен и истински Съюз на сигурност (COM(2018) 46 final от 24.1.2018 г.).

IV. КОНКРЕТНИ КРАТКОСРОЧНИ МЕРКИ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА СИГУРНОСТТА НА ПЪТНИЧЕСКИЯ ЖЕЛЕЗОПЪТЕН ТРАНСПОРТ

Транспортните възли, както и железопътните линии и влаковете, са мишени с високо ниво на риска, тъй като тяхната инфраструктура е проектирана да бъде отворена[20]. Понастоящем 26 милиона пътници се качват на влак в Европа всеки ден, като се очаква до 2050 г. пътуванията с влак да нараснат с около 80 %. Защитата на пътниците, работниците и инфраструктурата от постоянно променящите се заплахи за сигурността е важно и постоянно предизвикателство. Европейският железопътен транспорт трябва да остане безопасен и сигурен.

Европа се нуждае от **модерна система за сигурност на железопътния транспорт**, основана на оценка на риска и позволяваща бърз и пропорционален отговор на новите заплахи, като същевременно железопътните превози остават достъпни. За да гарантират повишено равнище на сигурност, като запазят европейските железници достъпни и отворени за пътници и избягват излишните пречки за вътрешния пазар, държавите членки следва да подобрят обмена на информация и да повишат равнището на осведомеността, готовността и капацитета си за реагиране на терористични инциденти. Мерките, въведени от отделни държави членки без координация с останалите, може да създадат пречки и да генерират разходи поради удължено време за пътуване, отмяна на влакове, прекомерен брой пътници и по тази причина — затруднен достъп до железопътните възли.

Необходими са **равностойни равнища на сигурност за пътниците, използващи железопътен транспорт в ЕС, в различните държави и при различните превозвачи**. Действията на равнище ЕС за осигуряване на трансгранична координация на всички участници може да допринесат за последователна защита на сигурността навсякъде в ЕС.

По тази причина Комисията предлага да бъдат предприети някои **конкретни краткосрочни действия за повишаване на сигурността на пътуващите с железопътен транспорт в ЕС** (виж приложение I)**.** Приетият на 18 октомври 2017 г. антитерористичен пакет на ЕС включва мерки за повишаване на защитата на обществените пространства[21], а въпросните действия се основават на тези мерки и на специални проучвания, които сочат, че би трябвало да се предприемат стъпки за повишаване на сигурността и устойчивостта на железниците в ЕС, и по-специално на международните превози.[22] Тези действия отразяват също така резултатите от оценката на риска, направена от Комисията, държавите членки и Центъра на ЕС за анализ на информация (INTCEN).

Определените действия се изпълняват **както на равнище ЕС, така и на национално равнище, и целят повишаване на сигурността на железопътните превози.** На равнище ЕС Комисията предлага да бъдат създадени платформа за сигурност на пътническия железопътен транспорт в ЕС и условия за ефективно сътрудничество и да

---

20 Единадесети доклад за напредъка по създаването на ефективен и истински Съюз на сигурност (COM(2017) 608 final от 18.10.2017 г.).

21 COM(2017) 612 final (18.10.2017 г.).

22 Steer Davies and Gleave, Study on options for the security of European high-speed and international rail services conducted at the request of the services of the EC (Стиър Дейвис и Глийв, Проучване на вариантите за сигурността на европейските високоскоростни и международни железопътни превози, направено по искане на службите на ЕК), декември 2016 г.: http://europa.eu/!mM86yp.

се предложат препоръки за подпомагане на държавите членки ефективно да координират действията за сигурност на железопътните превози. Платформата ще подпомага събирането и обмена на жизненоважна информация за сигурността в железопътния транспорт, за оптимизирането на сигурността на трансграничните железопътни превози и определянето на механизъм за координация, за да се избегнат едностранни решения на национално равнище. Тя също така ще помага на държавите членки и на заинтересованите страни в сектора на железопътния транспорт съвместно да оценяват новите заплахи и свързаните със сигурността инциденти и да предприемат подходящи и координирани ответни действия. В допълнение Комисията ще разработи — в тясно сътрудничество с държавите членки, с Европейската служба за външна дейност и със съответните агенции — обща методика за оценка на риска за сигурността на железопътните превози на равнище ЕС.

Предложените действия ще бъдат изпробвани на практика. Комисията ще организира ежегодни дейности за изпробване на ефективността на този механизъм при различни сценарии. Изпробването може да се свърже със съществуващите подпомагани от ЕС учения на полицейските сили на железниците. Комисията ще докладва за изпълнението на тези действия и може да обмисли всякакви подходящи мерки, съответстващи на принципите на по-доброто регулиране, за да се подобрят тези действия или да се коригират установени недостатъци.

V. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДРУГИ ПРИОРИТЕТНИ ДОСИЕТА ВЪВ ВРЪЗКА СЪС СИГУРНОСТТА

1. Към оперативна съвместимост на информационните системи

Работейки за изграждането на по-ефективни и интелигентни информационни системи за управление на сигурността, границите и миграцията, ЕС взема мерки за отстраняване на недостатъците в управлението и за обмен на информация в ЕС като спешен и първостепенно важен въпрос. Най-важни в това отношение са предложенията на Комисията от декември 2017 г.[23] относно оперативната съвместимост на информационните системи, които Европейският парламент и Съветът все още разглеждат. В Съвместната декларация относно законодателните приоритети на ЕС трите институции изразяват единодушието си по отношение на общата цел да се постигне съгласие по тези предложения преди края на 2018 г. По тази причина, както бе оповестено по-рано[24], **заедно с настоящия доклад Комисията представи за обсъждане две изменени предложения относно оперативната съвместимост**, които включват необходимите изменения в предложенията от декември 2017 г. за оперативната съвместимост. Измененията са свързани с правните инструменти, по които тогава все още се преговаряше. Комисията приканва съзаконодателите да

[23] COM(2017) 793 final и COM(2017) 794 final (12.12.2017 г.).

[24] Вж. четиринадесетия доклад за напредъка в създаването на ефективен и истински Съюз на сигурност (COM(2018) 211 final от 17.4.2017 г.). Законодателните предложения от декември 2017 г. относно оперативната съвместимост на информационните системи вече включват необходимите изменения в правните инструменти на Кодекса на Съюза за режима на движение на лица през границите, бъдещата система за влизане и излизане и визовата информационна система. Те не включват необходимите изменения в други инструменти (регламенти за система на ЕС за информация за пътуванията и разрешаването им, Евродак, Шенгенската информационна система, Европейската информационна система за регистрите за съдимост за граждани на трети страни и Европейска агенция за оперативното управление на широкомащабни информационни системи), които все още се обсъждаха в Европейския парламент и в Съвета по времето, когато бяха представени предложенията относно оперативната съвместимост.

включат измененията предложения в продължаващото разглеждане на предложенията във връзка с оперативната съвместимост, за да се пристъпи към тристранни преговори без ненужно забавяне.

Измененията предложения отразяват напредъка, постигнат напоследък от Европейския парламент и Съвета, по законодателните предложения за информационни системи на ЕС за управление на сигурността, границите и миграцията. На 25 април 2018 г. съзаконодателите постигнаха окончателно политическо съгласие за създаването на **система на ЕС за информация за пътуванията и разрешаването им (ETIAS)**[25]**,** която ще позволява извършване на предварителни проверки на лица, пътуващи безвизово в ЕС, във връзка с незаконната миграция и сигурността. На 12 юни 2018 г. съзаконодателите постигнаха политическо съгласие и по трите законодателни предложения[26] за укрепване на **Шенгенската информационна система** — най-масово използваната система за обмен на информация за управление на сигурността и границите в Европа. Това ще допринесе за подобряване на сигурността на европейските граждани — като се повиши способността на системата за борба с тероризма и трансграничната престъпност, подобри се управлението на границите и миграцията и се осигури ефективен обмен на информация между държавите членки. Освен това на 24 май 2018 г. съзаконодателите постигнаха политическо съгласие за законодателно предложение[27] за укрепване на **eu-LISA — Европейската агенция за оперативното управление на широкомащабни информационни системи** в пространството на свобода, сигурност и правосъдие. Засиленият мандат ще даде възможност на агенцията да разработи и пусне в действие техническите решения, които ще направят съответните информационни системи оперативно съвместими. Постигнатото съгласие по тези три инициативи и осъщественият напредък в обсъжданията на законодателното предложение[28] за разширяване на **Европейската информационна система за регистрите за съдимост**, така че тя да обхваща и граждани на трети страни, позволиха на Комисията да представи посочените по-горе изменени предложения относно оперативната съвместимост, като включи необходимите изменения, свързани с тези правни инструменти, в предложенията от декември 2017 г. относно оперативната съвместимост.

Измененията предложения относно оперативната съвместимост не включват измененията, свързани с **Евродак**, европейската база данни в областта на убежището и незаконната миграция, тъй като още не бяха приключили обсъжданията на законодателното предложение[29] от май 2016 г. за укрепване на Евродак. Сегашната архитектура на съществуващата система Евродак е технически неподходяща да стане част от оперативната съвместимост на информационните системи, тъй като тя съхранява само биометрични данни и референтен номер, но не и други лични данни (например име/имена, възраст, дата на раждане), което би дало възможност за откриване на много на брой самоличности, свързани с едни и същи биометрични данни. Законодателното предложение от май 2016 г. е насочено към разширяване на целта на Евродак, така че системата да позволява установяване на самоличността на незаконно пребиваващи граждани на трети държави и на такива, които са влезли в ЕС незаконно. По-специално то предвижда съхраняването на лични данни като име/имена, възраст,

[25] COM(2016) 731 final (16.11.2016 г.).
[26] COM(2016) 881 final, 882 final и 883 final (21.12.2016 г.).
[27] COM(2017) 352 final (29.6.2017 г.).
[28] COM(2017) 344 final (29.6.2017 г.).
[29] COM(2016) 272 final (4.5.2016 г.).

дата на раждане, националност и документи за самоличност. Тези данни за самоличност са от съществено значение, за да се гарантира, че Евродак ще може да допринесе за целите на оперативната съвместимост и да функционира със своята техническа рамка. Това неизбежно подчертава необходимостта съзаконодателите да постигнат съгласие по законодателното предложение в кратки срокове. Докато няма съгласие относно законодателното предложение за усъвършенстване на Евродак, данните за незаконно пребиваващи граждани на трети страни и за такива, които са влезли в ЕС незаконно, не могат да бъдат част от оперативната съвместимост на информационните системи на ЕС. След като съзаконодателите постигнат съгласие по законодателното предложение за усъвършенстване на Евродак или ако отбележат значителен напредък в това отношение, в рамките на две седмици Комисията ще представи съответните изменения в предложенията относно оперативната съвместимост.

На 16 май 2018 г. Комисията представи законодателно предложение[30] за укрепване на **Визовата информационна система (ВИС)**, за да се реагира по-успешно на променящите се предизвикателства във връзка със сигурността и миграцията и да се подобри управлението на външните граници на ЕС. Макар че съществуващата визова информационна система вече е обхваната от предложенията от декември 2017 г. във връзка с оперативната съвместимост, законодателното предложение от май 2018 г. за укрепване на тази система би дало възможност тя да се възползва напълно от предложените решения във връзка с оперативната съвместимост. Предложението предвижда засилени проверки във всички бази данни, за да се избегнат рискове при миграция и рискове за сигурността при издаването на визи и да се засили капацитетът за предотвратяване на престъпления, като по този начин се допринесе за повишаване на сигурността и се елиминират информационните пропуски.

2. Изпълнение на Директивата относно резервационните данни на пътниците

Директивата относно резервационните данни на пътниците (PNR)[31] е от съществено значение за общата реакция на Съюза на заплахата от тероризъм и организирана престъпност. Срокът за прилагането на директивата от държавите членки изтече на 25 май 2018 г. Към 7 юни 2018 г. четиринадесет държави членки са уведомили Комисията за мерките, предприети от тях за транспониране на директивата.[32] Оставащите тринадесет държави членки все още не са съобщили за своите национални мерки за транспониране[33]. В девет държави членки необходимото законодателство е внесено в парламента за приемане, а в една държава членка вече е прието първичното законодателство за прилагане на директивата, но приемането на вторичното законодателство за постигане на пълно транспониране все още предстои. Сред държавите членки, които все още не са уведомили Комисията за мерките си за транспониране, в пет са в сила закони, които им позволяват да събират резервационни

30 COM(2018) 302 final (2.5.2018 г.).

31 Директива (ЕС) 2016/681 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно използването на резервационни данни на пътниците с цел предотвратяване, разкриване, разследване и наказателно преследване на терористични престъпления и тежки престъпления, ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 132—149.

32 Белгия, Хърватия, Естония, Германия, Унгария, Ирландия, Италия, Латвия, Литва, Люксембург, Малта, Полша, Словакия и Обединеното кралство. Информация относно националните мерки за транспониране, съобщени от държавите членки, е публично достъпна чрез Eur-Lex: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/NIM/?uri=CELEX%3A32016L0681.

33 Дания не участва в Директивата относно резервационните данни на пътниците.

данни на пътниците съгласно националното законодателство. Необходимо е обаче тяхната законодателна рамка да бъде изменена, за да е в пълно съответствие с директивата.

Освен съобщаването за националните мерки за транспониране съгласно член 18, Директивата относно резервационните данни на пътниците предвижда специфични уведомления относно нейното прилагане по отношение на вътрешни за ЕС полети (член 2); създаването на звена за данни за пътниците (ЗДП) (член 4) и списък на компетентните органи, упълномощени да изискват или получават от ЗДП резервационни данни на пътниците (член 7). Всички 27 държави членки[34] са изпратили на Комисията списъка на своите компетентни органи, упълномощени да изискват или получават резервационни данни на пътниците или резултатите от обработката на тези данни, както е предвидено м член 7, параграф 3 от Директивата относно резервационните данни на пътниците. Деветнадесет държави членки са уведомили Комисията, че възнамеряват да прилагат директивата към вътрешни за ЕС полети съгласно член 2, параграф 1, а двадесет и една са съобщили за създаването на свое звено за данни за пътниците (ЗДП) съгласно член 4, параграф 5.

Освен предприемането на стъпки за транспониране на директивата в националното законодателство и за създаване на необходимата институционална уредба държавите членки са постигнали напредък в създаването на необходимите технически решения за съхранение, обработка и анализ на резервационни данни на пътниците (PNR данни). В двадесет и четири държави членки е въведено техническо решение, а оставащите три се намират на различни етапи от изграждането на необходимата инфраструктура. Процесът на създаване на връзка с въздушните превозвачи, за да стане възможно предаването на резервационни данни на пътниците към ЗДП, е доста напреднал в дванадесет държави членки, а в други единадесет поне един въздушен превозвач вече предава резервационни данни на пътниците към ЗДП в реално време.

По тези причини като цяло Комисията отбелязва, че през последните две години е постигнат значителен напредък в изпълнението на Директивата относно резервационните данни на пътниците. Обаче поради изключителната важност на този инструмент за общите действия на ЕС в отговор на тежката престъпност и тероризма Комисията ще използва всички мерки, с които разполага, за прилагането на правото на Съюза, включително производство за нарушение, когато това е уместно. Липсата на транспониране пречи на ефективността на PNR механизма като цяло и намалява правната сигурност за въздушните превозвачи, като забавя въвеждането на единен режим за предоставяне на резервационните данни на пътниците в рамките на ЕС и затруднява ефективната защита на личните данни навсякъде в Съюза. Комисията ще продължи да подпомага всички държави членки в усилията им да завършат разработването на своите системи за резервационни данни на пътниците, включително като съдейства за обмена на информация и добри практики след крайния срок за прилагането. Във връзка с това на 7 юни 2018 г. се състоя първа среща с държавите членки за обсъждане на въпроси, свързани с прилагането на Директивата относно резервационните данни на пътниците.

3. Киберсигурност и кибернетични заплахи

[34] Дания не участва в Директивата относно резервационните данни на пътниците.

Комисията — в сътрудничество с Европейската служба за външна дейност — продължава да изпълнява действията, посочени в съвместното съобщение от септември 2017 г.[35] „Устойчивост, възпиране и отбрана: изграждане на силна киберсигурност за ЕС“.

9 май 2018 г. беше крайният срок всички държави — членки на ЕС да транспонират **Директивата за мрежова и информационна сигурност** в своето националното законодателство. Тя е първият правно задължителен за целия ЕС набор от правила, който създава високо общо равнище на сигурност на мрежите и информационните системи в ЕС.

На 6 и 7 юни 2018 г. се състоя 5[то] **общоевропейско учение за действия при киберкризи Cyber Europe 2018**, координирано от Агенцията на ЕС за мрежова и информационна сигурност (ENISA).[36] Ученето беше организирано за екипи за ИТ сигурност, непрекъснатост на стопанската дейност и управление на кризи от държави членки на ЕС и на ЕАСТ и в него участваха над 1000 специалисти. Сценарият беше съсредоточен върху въздухоплаването, с потенциалното участие на органи на гражданската авиация, доставчици на аеронавигационно обслужване, летища и въздушни превозвачи, като се отчиташе евентуалното въздействие в други сектори.

Мащабната дезинформация на гражданите, в т.ч. чрез заблуждаваща или откровено невярна информация, е друг вид сериозна заплаха в киберпространството и огромно предизвикателство за Европа. В своето съобщение от 26 април 2018 г. „**Европейски подход за борба с дезинформацията, разпространявана онлайн**“[37], Комисията предложи за обсъждане план за действие и инструменти за саморегулиране за борба с разпространението и влиянието на дезинформацията, разпространявана онлайн в Европа, и за осигуряване на защитата на европейските ценности и демократични системи. Представените конкретни мерки включват общ за ЕС Кодекс за поведение за онлайн платформи и рекламодатели във връзка с дезинформацията, подкрепа за независима мрежа от проверители на достоверността, и редица действия за насърчаване на качествената журналистика и медийната грамотност. Първата среща на многостранния форум по въпросите на дезинформацията беше проведена на 29 май 2018 г. и се ангажира с амбициозна пътна карта за осигуряване на приемането на кодекса на 17 юли 2018 г.

Интернет корпорацията за присвоени имена и адреси (ICANN) играе важна роля за подкрепата на целите на системата за имена на домейни в областта на обществения ред. Комисията припомня[38], че ICANN следва да полага повече усилия, за да гарантира пълното спазване от своя страна на Общия регламент относно защитата на данните (GDPR) в резултат от провежданата в момента реформа на **услугата WHOIS**, като същевременно осигури такъв модел на WHOIS, при който са запазени съществени функции от обществен интерес, вариращи от правоприлагане до киберсигурност и закрила на правата върху интелектуалната собственост. Като има предвид тази цел, Комисията ще продължи да съдейства за улесняване на обсъжданията между ICANN и

35 JOIN(2017) 450 final (13.9.2017 г.).

36 За повече подробности виж: http://www.cyber-europe.eu/.

37 COM(2018) 236 final (26.4.2018 г.).

38 В четиринадесетия доклад за напредъка в създаването на Съюз на сигурност (COM(2018) 211 final от 17.4.2018 г.) Комисията докладва за текущото развитие относно услугата WHOIS, по-специално с оглед на прилагането на Общия регламент за защита на данните от 25 май 2018 г.

Европейския комитет по защита на данните[39] (EDPB), за да бъде създаден нов модел, който изпълнява и двете цели. Във връзка с това Комисията призовава ICANN да поеме отговорност за разрешаване на оставащите нерешени въпроси. На 17 май 2018 г. Съветът на ICANN прие Временна спецификация за регистрационни данни на gTLD (т.нар. общи домейни от първо ниво), която се прилага от 25 май 2015 г. с цел да се осигури спазване на GDPR. Въпреки че временната спецификация оставя открити редица въпроси, включително за достъпа до данни от WHOIS за законни цели, като например разследвания във връзка с правоприлагане, Съветът на ICANN се ангажира да работи заедно с общността за разработване и прилагане на всеобхватно и трайно решение[40]. На 27 май 2018 г. Европейският комитет по защита на данните одобри изявление, в което се оценяват усилията на ICANN за осигуряване на съответствие на услугата WHOIS с изискванията на GDPR, макар че ще продължи наблюдението на по-нататъшния напредък на ICANN по отношение на осигуряването на подходящи мерки в отговор на законовите изисквания[41]. Тъй като липсата на всеобхватен модел за услугата WHOIS може сериозно да попречи на възможността правоприлагащите органи да разследват престъпления, включително киберпрестъпления, Комисията ще следи внимателно своевременното осигуряване от страна на ICANN на подходящ модел, осигуряващ достъп до данните от WHOIS за законни цели.

4. Противодействие на изпирането на пари и финансирането на тероризма

Тъй като престъпници и терористи действат едновременно в различни държави членки и могат да прехвърлят средства между различни банкови сметки в рамките на часове, за да подготвят своите деяния или за да придвижват и изпират приходи от престъпна дейност, противодействието на изпирането на пари и финансирането на тероризма е важен аспект от работата за ефективен Съюз на сигурност. На 14 май 2018 г. Съветът прие Директива относно борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма. С така наречената **Пета директива относно борбата с изпирането на пари** ще се увеличи прозрачността относно собствеността на компании и тръстове, за да се предотвратят посредством прозрачни структури изпирането на пари и финансирането на тероризма. Директивата ще допринесе за подобряване на работата на звената за финансово разузнаване, осигурявайки по-добър достъп до информация чрез централизирани регистри на банкови сметки. Освен това тя ще противодейства на рисковете от финансиране на тероризма, свързани с анонимното използване на виртуални валути и предплатени инструменти. И накрая, директивата ще осигури общо високо равнище на предпазни механизми за финансовите потоци от високорискови трети държави.

На 30 май 2018 г. Европейският парламент и Съветът постигнаха политическо съгласие по законодателно предложение[42] за Директива за **противодействие на изпирането на пари чрез наказателното право**, която ще хармонизира третирането на престъпленията, свързани с изпиране на пари.

---

39 Заменящ Работната група по член 29.

40 На 23 май 2018 г. Съветът на ICANN потвърди този подход в писмо до Комисията: https://www.icann.org/resources/pages/correspondence.

41 https://edpb.europa.eu/news/news/2018/european-data-protection-board-endorsed-statement-wp29-icannwhois_sv.

42 COM(2016) 826 final (21.12.2016 г.).

В контекста на плана за действие[43] с цел засилване на борбата с финансирането на тероризма, през февруари 2016 г. Съветът призова Комисията „да проучи необходимостта от подходящи ограничения върху паричните плащания над определен праг“. След това Комисията проведе неофициални консултации с държавите членки, поръча проучване на външен изпълнител и проведе обществена консултация в периода между март и май 2017 г. Комисията публикува **доклад относно ограниченията върху плащанията в брой** заедно с настоящия доклад за напредъка в създаването на Съюз на сигурност. Резултатите доведоха до заключението, че ограниченията върху плащанията в брой няма да възпрепятстват в значителна степен финансирането на тероризма, но могат да бъдат от полза в борбата срещу изпирането на пари. На този етап Комисията няма да предприема по-нататъшни законодателни действия по този въпрос.

5. Външно измерение

Малките оръжия и леките въоръжения (МОЛВ) и незаконното огнестрелно оръжие продължават да способстват за нестабилност и насилие както в Европейския съюз, така и в съседните на него държави и отвъд тях. Затова Комисията и върховният представител предлагат на Съвета преразглеждане на Стратегията за малки оръжия и леки въоръжения от 2005 г., като се вземат под внимание новият контекст в областта на сигурността, инициативите на ЕС и развитието по отношение на контрола върху конвенционалните оръжия от 2005 г. досега, а именно: влизането в сила на Договора за търговията с оръжие, сключването на Протокола на ООН за огнестрелните оръжия, преразглеждането на законодателството на ЕС относно огнестрелните оръжия, дейността със съседните държави въз основа на Плана за действие от 2015 г. на Комисията[44] и извършената работа в контекста на цикъла на политиката на ЕС. Тази актуализирана стратегия има за цел да ръководи колективни и координирани действия в Европа за предотвратяване и ограничаване на незаконното придобиване на огнестрелно оръжие, малки оръжия и леки въоръжения и боеприпаси за тях от терористи, престъпници и други неупълномощени лица. Стратегията подкрепя по-строгите международни норми и норми на равнище ЕС, по-добрия контрол и проследимост на огнестрелното оръжие, малките оръжия и леки въоръжения и боеприпасите през техния жизнен цикъл.

На 23 и 24 април 2018 г. **отговарящите за сигурността министри на страните от Г-7** се срещнаха в **Торонто**, за да обсъдят сътрудничеството в областта на сигурността в рамките на Г-7, включително общите действия против променящите се терористични заплахи. Ангажиментите, поети в Торонто от министрите, отговарящи за сигурността[45], поставят акцент върху защитата на обществените места, готовността за действие във връзка с химически, биологични, радиологични и ядрени рискове, усилията за противодействие на терористичното съдържание онлайн, засилването на киберсигурността и борбата с трафика на хора. Съвместно заседание на министрите, отговарящи за сигурността, и министрите на външните работи доведе до поемането на съвместни ангажименти за управление по отношение на чуждестранни бойци

[43] COM (2016) 50 (2.2.2016 г.).
[44] COM(2015) 624 final (2.12.2015 г.).
[45] https://g7.gc.ca/en/g7-presidency/themes/building-peaceful-secure-world/g7-ministerial-meeting/chairs-statement-security-ministers-meeting/g7-security-ministers-commitments-paper/.

терористи и пътуващи с тях лица[46] и за защита на демокрацията и справяне с външни заплахи[47].

На 14 май 2018 г. Съветът прие решение, позволяващо EUNAVFOR MED операция SOPHIA да бъде домакин на пилотния проект „**Информационно звено за престъпността**“ (CIC). Информационното звено ще бъде разположено на парахода, на който се намира щабът на въоръжените сили на операция Sophia, като център на операцията, където всички съответни участници могат да работят заедно за подпомагане на получаването, събирането и своевременния и двупосочен обмен на информация за аналитична и по-нататъшна оперативна употреба, между EUNAVFOR MED операция Sophia, съответните агенции по правосъдие и вътрешни работи и правоприлагащите органи на държавите членки по въпроси, свързани с мандата на операцията, а именно незаконното превеждане през границата на мигранти, трафика на хора, незаконния износ на петрол, и за защита на силите на операцията.

Срещата на върха с **лидерите на държавите от Западните Балкани** в София се състоя на 17 май 2018 г. На нея бе потвърдена европейската перспектива на региона и бяха набелязани редица конкретни действия за засилване на сътрудничеството, включително — и най-важно — в областта на сигурността и върховенството на закона, в съответствие с водещата инициатива за сигурност и миграция на Стратегията за Западните Балкани[48].

На 22 и 23 май 2018 г. българското председателство на Съвета беше домакин на **министерската среща ЕС-САЩ в областта на правосъдието и вътрешните работи** в София. ЕС и САЩ обсъдиха усилията за борба с тероризма, като обърнаха специално внимание на ефективния обмен на информация, предотвратяването на радикализацията, използването на интернет за целите на тероризма, както и на бдителността по отношение на химическите, биологичните, радиологичните и ядрените заплахи, особено във връзка с променящите се химически заплахи във въздушния транспорт и на обществени места.

На 25 май 2018 г. в Брюксел се проведе първият **диалог на високо равнище между ЕС и ООН по въпросите на борбата с тероризма**. ЕС и ООН обсъдиха усилията за сътрудничество в предотвратяването и борбата с тероризма във връзка с определен брой тематични и географски приоритети, като обърнаха по-специално внимание на чуждестранните бойци терористи и жертвите на тероризъм.

На 29 май 2018 г. представители на **ЕС** и **НАТО** проведоха първи **диалог по въпросите на борбата с тероризма** в Брюксел в рамките на текущото изпълнение на тяхната съвместна декларация от 2016 г. Те обсъдиха предизвикателствата, свързани с връщането или преместването на чуждестранни бойци терористи, и усилията за

---

46 https://g7.gc.ca/en/g7-presidency/themes/building-peaceful-secure-world/g7-ministerial-meeting/managing-foreign-terrorist-fighters-associated-travellers/.

47 https://g7.gc.ca/en/g7-presidency/themes/building-peaceful-secure-world/g7-ministerial-meeting/defending-democracy-addressing-foreign-threats/.

48 COM(2018) 65 final (6.2.2018 г.). Това включва: засилване на съвместната работа за противодействие на тероризма и предотвратяване на радикализацията, задълбочаване на сътрудничеството в борбата против организираната престъпност в приоритетни области като огнестрелни оръжия, наркотици, незаконно превеждане през границата на мигранти и трафик на хора, и подготовка на обновен план за действие за сътрудничество против незаконния трафик на огнестрелни оръжия.

изграждане на капацитет за борба с тероризма в Ирак, Афганистан, Босна и Херцеговина и Тунис.

На 4 юни 2018 г. Съветът по правосъдие и вътрешни работи прие осем решения, упълномощаващи Комисията да започне преговори по споразумения между ЕС и **Алжир, Египет, Израел, Йордания, Ливан, Мароко, Тунис и Турция във връзка с обмена на лични данни между Европол и компетентните органи на тези държави** за борба с тежката престъпност и тероризма.

След приемането неотдавна — в края на май 2018 г. — от страна на Канада на мандат за преговори за **преразглеждане на Споразумението между ЕС и Канада за резервационните данни на пътниците**, Комисията и Канада незабавно предприеха стъпки за започване на официални преговори за тази цел, като е планирано тези преговори да започнат на 20 юни 2018 г.

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящият доклад илюстрира продължаващия напредък за създаване на ефективен и истински Съюз на сигурност, като се подпомагат държавите членки в борбата с тероризма, тежката престъпност и кибернетичните заплахи, и по този начин се допринася за високо равнище на сигурност за гражданите. Комисията призовава съзаконодателите да постигнат в кратки срокове съгласие по всички онези законодателни предложения, които понастоящем се обсъждат и които целят допълнително засилване на сигурността на гражданите, в съответствие със Съвместната декларация относно законодателните приоритети на ЕС за периода 2018—2019 г.

Комисията ще продължи приоритетно да работи за това, също и с оглед на неформалната среща по вътрешна сигурност на държавните или правителствените ръководители в Залцбург на 20 септември 2018 г. като част от програмата на лидерите.